

о. Проколупій

LUBENS'KYJ
Лубенський Монастир

ВЕСЕЛІ ОПОВІДАННЯ.

Ціна 10 центів.

Март — 1917

ЗБІРКА

ІВАНА ЛУЧКОВА

PG

3948

P 68-8

1917

ЯК МОНАХ ВРОДИВ ТЕЛЯ?

Колиб вас, приміром, запитати, що годен вродити чернець, то ви певно не відповісте нічого, але полізте до зоології, пошукати відповіді на такий, по ваній думці, чудернацький запит. Але з гори раджу до зоології не зазира-ти, бо чернець не є жадна звірина, але духовна істота, хоч і чоловічого, але в тійже хвилі і ніякого полу, бо присяг на женячку. Тож сей запит можна розв'язувати тільки духовно. А коли хочете писемних документів, то не знайдете їх ніде хіба в архіві краківського магістрату з першої половини сімнадцятого століття. Там є запротоколовано, що один схизматик-чернець процесував ся з Мазуром, і магістрат, по вислуханю свідків, признав, що теля вродила не Мазурова ко-рова але той чернець.

А той чернець був не хто инший як брат Акакій, гіеро-монах Лубенського Монастиря... Але люди дуже заздрісні, (особливо Англіїці) і ту славу притопчують собі. Та жаден англійський шовініст не годен довести, як звав ся той чер-нець, звідки походив і з котрого монастиря. І не доведуть, бо ся слава, як найблискучійший діамант належить до мітри на-шого українського православія! Свідощва за нам! У лубен-ським монастирі таї інших церквах на Україні єна обра-зах портрет того телюка. Отак в середині Бог-Отець, а з го-ри орел, лев, сподом в однім ріжку людська голова а в другім воляча. От вам і доказ! А ще більший доказ є той, що в Луб-нях по сей день живуть Бугайські, нащадки того бугайця, хоч з другого боку вони споріднені через якусь коліно з кня-зями Вишнівецькими. Тож, щоб кождий з нас міг оборонити честь і славу нашої прадідівської віри, розновім усю ту спра-ву від самого кінця, а ви переховайте те градучим поколі-ням...

В початку XVII. століття, ще за живота бл. памяти фундаторки княг. Раїни Вишнівецької в Лубенському Монастирі спасали свої душі двох черців. Як вони звались до постриження історія не каже, але після чернечого звичаю прибрали вони собі східні намена: один звав ся брат Акакій (що значить: непорочний), а другий брат Ісаак.

Брат Акакій був грубезний, коротенький, з носиком маніським як гудзичок, плоский, тихий, байдужний, повільний. Він посліднім вставав за столу і посліднім приходив до церкви.

А брат Ісаак був височезний довгоносий, з дідьчою борідкою, сухий, цїбатий, вічно десь бігаючий, боритель нечистої сили і свого власного стерва.

Хоч інші черці ломили присягу, яку давали що до другої половини людського роду, але сих двох твердо тримались свого слова.

На збайдужілого, свнуховатого брата Акакія, прочанки, що приходили до монастиря, не робили жадного впливу, але брат Ісаак не годен був витримати. Тоді він втікав за монастирські мури в ліс, або на пасовище межі монастирські корови.

Брат Акакій мешкав в одній келії з братом Ісааком; і так сталося, що брат Ісаак покохав брата Акакія...

По кількох роках спільного житя у брата Акакія почав рости живіт.

До кількох тижнів живіт в брата Акакія виріс такий високий, що інші черці зауважили і казали:

— Чи не збіраєть ся наш отець Акакій порешитись?

Але братови Акакієви було не до жартів. Йому відібрало апетит, твар поблїдла і часто ригав.

—Треба щось радити! сказав брат Ісаак і повіз брата Акакія у Кононівку до шептухи.

У шептухи трафилась оказія. Баба не мала відповідного начиня, усі її горщики та макітрі були за малі проти Акакієвого живота. Шептуха була у великих клопотах. Наре-

пшті принаєсла невеличку джичину з під меду, запалила під нею клочче і бочівка всмоктала в себе живіт бр. Акакія.

— Гвалту!... Ратуй брата Ісааку!... верещав хорій.

Брат Ісаак схопив бочівку і потяг її до себе. Акакій за-
верещав ще дужше.

— Облишіть, облишіть! То добре, — кричала шенту-
ха.

Але Акакій просив проби. Тоді бр. Ісаак схопив сокиру і одним махом розбив бочівку. На червоний живіт брата Акакія попадали тільки клепки та обручі.

Баба казала, що вона тепер цілковито не гарантує чи видужає хорій чи ні, бо недали часу зробити бочівці свою роботу. Мусіли заплатити за розбиту барилку і вертати до монастиря.

За тих часів в нас лікарів майже не було. Тож гнумен (котрий був уніяцького духа) порадив бр. Ісаакови відвезти бр. Акакія до докторів аж у Рим.

Поїхали.

Звичайно мусіли їхати кіньми кілька тижнів. За час по-
дорожі живіт в брата Акакія виріє як гора, хоч болів великих хорій не чув.

— Чи то не теє, брате Ісааку?... з жахом зашнтував ча-
сом бр. Акакій.

— Та як же то? відповів ненивним голосом бр. Ісаак.

Нарешті заїхали до Риму. Ціла гурма італійських хлоп-
чиків, чорних як Циганчуки, бігла за возом і кричала: »Ма-
кароні! макароні!«

— Чого вони лають, ся? питавсь бр. Акакій.

— Дай їм дулю, брате Акакію.

Брат Акакій стулив дві дубельтових дулі і ткнув в на-
прямку хлопців:

— Нате вам, гиродової віри Циганята.

Хлопчики закричали:

— Порко Падре! Порко Падре!

Блукалиб наші подорожні у Римі як у леї без італій-

ської мови, колиб не здибали Йосафата Кунцевича, що тоді саме був за якесь підтирало в Ватикані, де його єзуїти лагодили Україні на уніяцьку болячку. То він уже ними заопікував ся. Йосафат запровадив його до якогось брудного заїзду чи по італіянському »тавери«, повного погоничами мулів, черцями, та распустними дівчатами. Там розливали вино як воду. Крик, гамір, лайка, бійка на ножі, та викрики разячих вуха дівочих голосів — робили з заїзду цілу Содому!

Бр. Акакій лишив ся спочивати на возі, а Кунцевич зятяг бр. Ісаака межі пияницюг та блудниць. Тут здивований Йосафат (котрий ще тоді не був святим) довідав ся, що бр. Ісаак твердо тримаєть ся своєї чернечої присяги.

— Та у нас в самім Ватикані кілька тисяч служниць! давав він бр. Ісаакови приклад. Але той тримав ся свого... Що міг розуміти неотесаний Скит!?

На другий день повели брата Акакія до доктора. Лікар обмацав хорому живіт, покрутив мовчки головою, сказав Акакієви, щоб той дав йому його »води« і обіцяв сказати свій осуд по трох днях. »Воду« сю поставив доктър у фляшочці на розчиненім вікні. На лиху годину принесло до габінету покоївку. Роблючи порядки, вона вдарила тріпачкою по фляшчині і струтила за вікно. Налякана побігла підіймити її. Але флящина була вже порожна. На щастє дівчини під вікном була тільна корова.

Коли у вечері доктор зробив аналізу, то був просто приголомшений. »Вода« бр. Акакія показувала, що він тільний! Кілька разів робив він аналізу, все на тесаме виходило. То ді він покликав консілій з девятьох найзнакомітійших лікарів, і вони всі признали, що бр. Акакій має бути тільним. Коли сю новину сказав лікар бр. Акакієви, то той вдарив ся руками об поли і споглядаючи докірливо на бр. Ісаака, крикнув:

— Казав же я тобі, брате Ісааку !

Не було чого робити. Доктори не могли нічого поради-ти. Мусів бр. Ісаак везти бр. Акакія назад додому. Коли при-

їхали на Мазури, то там була вже зима. Продали воза, купили сани. Неподалеки Кракова впроділись на ніч до якогось Мазура. Бр. Ісаак положив ся на лаві, а бр. Акакієви постелили богато соломи серед хати. По півночі Мазурови горова привела теля. Щоб теля не змерзло, Мазур взяв його до хати. Теля підлізло до бр. Акакія і шукало дійки.

Коли вранці бр. Акакій прокинувся, то перше, що він зауважив, в него не було вже живота і що в цілім тілі чув полекну. Він підвів ся і сів на соломі. Тоді побачив, що в него межі ногами лежало теля.

Бр. Акакій звів очи до неба і подякував Богови за те, що наслав на него такий твердий сон, що він розспавсь без жадного болю.

— Бр. Ісааку! Іди подивись на нашого сника, збудив він свого побратима.

Прокинувся Мазур і дуже дивувався чого ті «ксьондзи» так припадали коло теляти, а також, що живіт у хорого «ксьондза» чисто сплав за ніч.

Коли посідали, бр. Акакій звелів внести великі ночви і води. І не встиг Мазур рота роз'явити, як «ксьондзи» почали співати і охрестили геля, окунаючи його тричі в воду. Не знати, чи Мазурови стало страшно, що від його католицької корови теля хрестять у православну віру, чи що иншого, тільки він почав сваритись аби теляти не рухали. Але було запізно! Охрестили і дали імя Андрій.

Відтак бр. Акакій звелів фірманови загорнути теля в ліжник та винести на сани. Мазур схопив теля за ноги і не давав:

— Се моє теля! Не смійте його забирати, хоч і охрестили його!

— Дурню! Се моя дитина, я вродив його сеї ночі, кавав бр. Акакій.

— Брехня! Моя корова вродила його.

— Вачиш, я живота не маю, дурню!

— Але подивіть ся на мою корову, вона теж живота вже

не має!

Мазур покликав вйта. Збіглись сусіди, довго кричали, та сварились. Потім привели як суддю старого Матія, що мав понад сто двацять років. Той довго думав обпершись на патик, довго розводив мовчки руками, а нарешті сказав, що він кільканайцять ксьондзів пережив, але не памятає, що би за його довгий вік котрий мав теля, навіть пса, або миші і того не трафлялось. Тоді вйт ухвалив лишити теля Мазурови але черці запротестували. Справа опинилась у краківським магістраті. Спочатку магістрат теж обставав за Мазуром, але тоді бр. Акакій покликав ся на римських докторів, як головних свідків. Справу відложили. Післали верховня по лікарів. По двох місяцях лікарі приїхали, цікаві дуже з боку науки розглянути теля. Приїхало їх щось з десятиро.

Доктори оглянули теля, бр. Акакія і корову, і хоч були ясні докази, що корова теж мусіла мати теля тоді коли й брат Акакій, та аналіза »води« бр. Акакія збивала їх з пантелику, і вони одногосно признали, що теля належить бр. Акакієви. Тоді і магістратови нічого не лишалось, як признати право на теля за бр. Акакієм, а у протоколах судді сказали записати усеї випадок, як нечуване диво натурн. А один з італійських лікарів напсав цілу книжку в сій справі, де ясно зазначив, як правило природи, що чернець нічого не годен вродити хиба теля.

Процес затримав братів Ісаака та Акакія у Кракові аж до весни. Було вже зелено і тепло, коли вони, нарешті склавши своє дорогоценне теля на віз, рушили далі на Україну.

Голосно тьохкали соловейки в кущах над Сулою, весего гули хрущі над яворами понад дорогою, коли наші подорожні під'їздили нарешті в вечері до брами Лубенського Монастиря.

— Якуж новину привезли? питає радісно брат вратар повернувших черців.

— Відчиняй, сина маємо.

А синок мав вже поверх пять місяців і добряче мукав

з воза. Його почула монастирська худоба, й собі обізвалась.
— Ич, господаря зачули, радів бр. Акакій.

Отож тепер знаєте, що годен вродити чернець. Колиж ги цікавитесь що з тим телям стало ся, то на жаль історія більше про него нічого не згадує. Тільки (як вже в початку згадувалсьмо) його портрет малюють у нас на Україні на образах та у Лубнях є рід Бугайських через котресь коліно споріднений з князями Вишнівецькими. Можливо, що в архіві тих князів є ще які відомости про того бугайця. Але то ще мають розшукати наші історики.

ПРИЧТА ПРО РЕЛІГІЙНИЙ ФАНАТИЗМ.

Релігійний фанатизм в сути річи є противний Богови. Фанатик у своїм релігійнім засліпленю хоче бачити оточаючий його світ совершенним, не розуміючи, що зло теж сотворено Богом, і що лишень через боротьбу з гріхом людина загартовує свою душу для будучого житя. Одним словом гріхопадене є такоюж важною річю для нашого спасеня, як і хрест, кадило або дзвони. Тут ми хочемо розповісти про одного 15-літнього гімназиста, котрий відчувши в собі вперше первородний гріх, фанатично став мордувати своє тіло, а потім, почувши хулу на релігію від власного катехита, утік був до монастиря. колиж і там довідав ся про розпусту черців, то скочив в річку і втопив ся, погубивши на віки свою душу.

Звав ся той гімназист Павлусь Шрапко, а вчивсь в славних Лубнях, на Полтавщині. Коли він перейшов до четвертої класи, а мав 15-ий рік житя, то почув в собі якусь відміну. В неділю на службі божій, замість дивитись на обра-

зи, закопильював очі на гімназьясток. В ночі його мучили якісь привиди, прокидався рано з почутєм неприємним, весь світ йому видавався зашмарканим. З вечера не міг довго заснути, починала його трусити якась нервова пропасниця, і йому хтілось встати і піти до кухні, де спала покоївка, сказати їй, щоб не забула й ому на рано випуцувати чоботи. І вже було він ставав босими ногами на зимну долівку, але тут йому в голову стріляла думка, що він є спокушений нечистою силою. Тоді він хапав нагай, падав навколюшки коло ліжка і катував себе нагаєм по плечах. А молився щиро, що небеса перед ним розтверзались і бачив він на троні довгобородого, доброго Бога Отця, котрий простягав до нього руки. Він так себе без жалю смагав нагаєм, що біла сорочка ставала червоною від крові і безиритомний падав на підлогу. Також появилася в него потяг до образів, на котрих були представлені жінки з як найменшою скількістю убрання на собі... Але тоді він згадував слово евангелії: »Коли око спокушає тебе, вирви його і кинь геть«. І він палив образки, а нагай по власних плечах, до кривавої сорочки і неприємності — давав відпуст грішникови.

Його серце завмерало в солодкім болю, коли він вже здалеку бачив золоті кучері русявої Ольги Симаїловичівни, але він боявся підійти до неї. Страшні муки задавав він собі. Приміром цілі ночі перестояював у себе в спальні на одній нозі, щоб в той спосіб вигнати з голови образ товаришки своєї старшої сестри Віри Василенківни, котру він раз бачив як та плавала в прозорій Сулі серед білих квіток широколистоного лататя.

Нічого не допомогло, той образ все меріцився йому в ночі перед очима.

Терпів він страшенно. Видко чортяки по св. Антонію обібрали собі його за предмет спокуси.

В гімназії товариші уважали Павлуся за придуркуватого через его релігійність, бо самі втратили силу віри, начитавшись всяких непотрібних книжок.

Усі тих сорок товаришів, хлопаки від 15 до 17 літ, були до мізку костей попусті розпустою, п'ятикою і куренєм; ніколи не молились Богови; балачки їхні тільки й були про гімназіясток та покоївок, а найприємнішою для них річню, просто спортом, було ставити своїому катехитови запити про ті кавалки з біблії, що по їх думці, не підіймають з сучасними поглядами. Приміром: Звідки Каїн дістав дві жінки? Як Бог міг сотворити світло посеред сонця? Як могли первісні люди родитись без жінок? і т.д.

Отець Микола Копа-Овсієнко був собі людина з невеликою освітою і не міг оборонити св. Письма перед молодими напасниками. А одного разу, притиснений запитами в кут, о. Микола, бажаючи раз на завжди увільнитись від подібних запитів, сказав своїм учням ось що:

— »Та воно правда! Тільки відчепіть ся від мене! Ви мусите знати, що ви вчите ся на те, щоб панувати над темним народом і з него жити. Нарід давно пороздирав пануючих, але православіє тримає його на гнзdechій страху перед вічними муками. Отож ви собі думайте як хочете, але про людське око будьте вірними православними християнами. Ходіть до церкви і не показуйте темному народови поганого прикладу безвіря, аби він не знищив нашого панованя і нашої цивілізації«.

Учні задоволились признанем пона і не тільки лишили його зачіпати, але з того часу він вже не міг в жаден спосіб їх присилувати до науки релігії. До церквиж вчацали щиро аби по службі відпроваджувати гімназіясток домів.

Одному Павлусеви те понівське признанє був ніж в серце. Не питаючись дозволу, він вибіг з класу і аж до ночі волочив ся в лісі поза містом. Йому здавалось, що в чорного, бородатого, патлатого о. Миколи вирости на голові роги, а за плечима дідьчі крила. А ученики вже не були учениками, а легіоном чортів переобраних в гімназіяльні уніформи. І вся та нечиста сила з о. Миколою на чолі гналась за ним по лісі, щоб пірвати його душу до пекла.

Напуджений релігійною галюцинацією, вибіг вренгті Павлусь над гору за містом, звідки видно було через долину на другій горі білі мури і дзвінницю Лубенського монастиря, обложеного мов чорною хмарою ще голими дубовими лісами.

То було весною, коли на Україні розцвітає червоний ряст і сині проліски, коли місяць блещить мов срібне свіцало, а повітря таке чисте, що чути найменші згуки за десятки верстов. Знеможений упав Павлусь на вершкун горн, в распачу притискаючи свої розпалені груди до матері землі.

— Бов! бов! бов! загреміло в повітрі і покотилось луною по горах. То в монастирі здвонили на вечірню.

Згук дзвону мов віродив Павлуся. Він уже нічого не бояв ся. Він встав і простяг руки до святого обиталища. Він почув в голосі дзвонів надземний поклик до себе: »Прийди, і за святими мурами заспокоїть ся душа твоя!«

Він довго не вагав ся. Йому здавалось, що невидимі ангели взяли його на руки і повели до монастиря.

Коли ігумен довідав ся від Павлуся, що він син старого Шрапка (зананого всему повітовн за його богацтво та гостинність), то дуже зрадів і зараз зробив його своїм послушником.

Павлуся умістили в одній з кімнат о. архимандрита.

Нарешті його душа була вратована, і заспокоїв ся дух його.

Він з усім заналом молодої душі кинув ся в духове житє. З раня до пізної ночн брав участь в тій масі богослужень, що відубвають ся через цілий день в монастирі. З запаленими, широко розчиненими очима (поет би сказав — одухотвореними), ходив він, не памятаючи себе і оточуючого його світа.

— Що се за божевільний? — питали черці один одного.

— Почекайте, ще молоде! Чи не були ви таким дурнями? боронили Павлуся старші ієромонахи.

Користаючись з Павлусевої релігійної завзятости, чер-

ці їздили по нїм, як на віслюку, доручаючи йому найтяжші роботи: мити долівки в церквах, стояти цілими днями на варті під дубом св. Афанасія, щоб прочани не обгризли з него усеї кори і т. п.

Та Бог терпить тільки до часу. Прийшов кінець і Павлусевому фанатизмови.

Весна як молода гетьманша, запанувала на Україні.

Розцвів бузок, вишні, яблуні; затьохкали в гаю соловейки.

Ще дужше блищав над Полтавщиною срібний місяць, а пахуча, темна ніч пестила розмарених Лубенців своїми чарамми, викликаючи в них мрії, різні пориви та незрозумілі для них самих бажання. Навіть жаби в неокраєних багнищах річки Сули, навіть коники цвіркуни підлягли впливу весни, і міліоноустий хор крику і цвіркотіння далеко розлягався по ромодановським стелю.

Продерлася весна в келію Павлуса, і не міг він відогнати її нічим. Вона повилда його душу пахощами квіток, шепотіла йому на ухо спів веснянки і кликала геть поза мури, туди, де був вир життя. Одної ночі Павлусь не міг вже більше терпіти і забувши проказувати молитви, розмареними очима дивився з вікна своєї келії, де в небеснім просторі блищали молоді, веселі зірки. Місяць сходив зза дзвінниці і світив на могилки ігуменів з спіжевими плитами, обсажені красолею і гвоздиками, що були якраз під Павлусевим вікном. Враз Павлусь задубів: якийсь білий дух перейшов по горбках і, легенько хитаючись, долетів до муру і той провалився в нїм. Волося стало дубом на голові Павлуса, поги приросли до підлоги, і він зімлілий упав на долівку.

На другий день він розповів про той привид архимандритови.

— То нічого дивного, сказав настоятель. Се певно хтось з святих ігуменів виходив з свого гробу. Помолись до них усіх, сину, і попрохай собі сил донести свій черничий хрест до кінця.

Коли всі полягали спати, Павлусь став коло вікна і молив ся до святих ігуменів... Але тепер він бачив, що багато білих духів повиходило і повилазило вікнами з того дому, де спали черці і всі пішли до муру і там зчезли. Павлусь поклав собі ліпше розелідити про сю справу. Коли він в ранці оглянув мур, де провалювались духи, то знайшов там за корчами маленьку фірточку, а від неї стежку аж у ліс. Серце Павлуся йойкнуло, почувши знов якусь небезпеку.

Знов була ніч місячна, чарівна, ваблюча.

Павлусь пильнував духів. Коло 11-ої в ночі духи один за другим виїшли і зчезли в фірточці. Павлусь почекав ще з годину і собі виїшов фірточкою з мурів монастиря. Стежка привела його у діброву, де росли самі столітні дуби, а помежи них слалась як килим зелена полонина.

Павлусь остовпів, мов його побив грім:

Понід дубами в срібнім сяєві місяця і синяво-лилових тінях, від молодого дубового листа, побачив він усіх трийцять своїх черців з настоятелем на чолі в товаристві такоїж скількості дівчат і жінок з сусідського села Вільшанки.

Здавалось, що зібрані грали представлене, що можна було назвати «Адам і Ева», бо були повбірані в такі строї як первісні люди перед гріхопадєнем.

Павлусь не витерпів. Вбіг межи них і кричав їм до лян, обкидаючи докорами.

— Так от які ви черці! Ви, котрі присягали бути офірою за ціле людство, ви віддаєтесь тут найнижшій розпусті Боже! де я врятую душу свою?!

— Дурню ти сорокатиї! взлостив ся ігумен: як ти собі уявляєш чернечий стан? Чи ти думаєш, що безгріховним житєм годен християнин заслужити житє небесне? Чи ти не знаєш, що хто не вправ, той не може підвестись? Чи не що дня ринка запечищуєсь, варючи обід, і чи не що дня мють ринку? Пощо газдині така ринка, щоб завжди чиста була і висіда без ужитку на стїні? Лиш той зуміє вповні насолодитись вічним житєм і зрозуміти його вартість, хто через

своє житє без страху боров ся з гріхом, не тікаючи від него, але перепускаючи його через себе. Сталь та добра, котра загартована. Нас загартовує веїх гріх, а очищає свята сповідь. Покай ся-ж і роби так як люди, а при кінци житя свого побачиш цїну діл своїх.»

Одна »Магдалина« підійшла до Павлуся і обіймила його голими руками за шию. Се вже було йому за богато! З криком побіг він геть з гори і з розгону скочив в річку.

— Отче-рибарю! крикнув ігумен, біжіть, витягніть божевільного!

— Не бійтеся, там горобцеви по колїна. Вода зимна, зараз отямить ся, відновів отець рибар, прислухуючись через плече Ганки, як росте трава.

В ранці, коли о. рибар пішов потруєнти рибу з ятірів, то побачив, що там, де стояли ятірі, виглядала з води задня частина Павлуся, а голова була замотана в сіти під водою.

О. рибар похитав докірливо головою, сплюнув і сказав:

— Коли Бог схоче виполоти бурян з свого городу, то потрафить і в лїжці води втошити грішника.

Отож не пхайте ся ще за житя в святі, щоб не стало ся з вами того, що з тим зфанатизованим гімназиястом.— Амінь.

ІГУМЕН БІЛОШАПКА І ЙОГО РЕФОРМИ.

Що ті протестанти хочуть від нашого православного пошівства? Публічать їх, що ніби вони не хочуть учити наш нарід дійсній вірі Христовій. Так, воно правда, що наші батюшки дійсної апостольської науки не тримають ся. Але чому? А тому, як стоїть в письмі: »Скачи враже як пан каже«; або: »З розумною головою між дурні не пхайся«. Тут я роз-

повім вам як ігумен Білошапка, архимандрит лубенського монастиря св. Ахванасія спробував був раз запровадити на Лубенщині та Лохвичині дійсне християнське жите після слів самого Христа, і як грішники не тільки не приймили тої науки, а навіть ігумен Білошапка зі всіма своїми черцями пожив мученицьку смерть, а монастир був зруйнований до підвалин.

Там, де тепер стоїть Лубенський монастир, то колись його там не було; се вже нова будова. Коли хочете знати де був старий монастир, то мусите їхати тим шляхом, що на Лохвицю. Як переїдете монастирську греблю, і вас і ваші коні покропить свяченою водою тої чернець, що пильнує там крениці, тоді беріть до гори і горі-горою, як Лохвицький шлях провадить. І от ви заїдете у лісовий глибокий яр. Заїдете в день, бо жадний фірман не повезе вас в ночі. Там і в день моторошно християнській душі. Чорний ліс горою і яром, дорога зроблена в глинянім провалю а сподом долиною тече чорний потічок. Коли переїдете потічок, то там і шукайте пошморгів старого монастиря.

Коли ще за молодих літ я був послугачком у Лубенськім монастирі, то один раз я ходив дивитись на той пляц.

Перейшов був потічок, узяв на ліво, видрапав ся на гору і опинив ся між якимись ямами, над котрими були старі пристарезні сливи. На гілю тих слив зелений мох висів як кінська грива, а навкруги пахтіло, мов хтось воскові свічки доперва погасив. Я ледво живий утік звідтам, так наполохали мене ті руїни. Тоді один чернець брат Кушина-Незгашений розповів мені отсю історію, що я вам тепер розповім, а то все свята правда, бо духовні особи не брешуть.

—0—0—

Отож по невдалім повстаню Гайдамаків під проводом Гонти та Залізняка, одна ватага тих сіромахів, рятуєчись від польської пімети, втікла за Дніпро у Лубенщину,

де вони й пристали усї враз зі своїм втажком Білошапкою у черці того ще давнього Лубенського монастиря. Зброю свою гайдамаки склали, як непотрібну тепер їм річ до монастирської комори, а самі завинулись у чернечі ряси і відмолювали у пречистої Діви свої гріхи за всіх Ляшок та Жидівок, що трафились їм в Умані. Стали вони черцями з осені, а так серед зим (так Бог дав), усї старі черці один по одному поумирали, що лишились тільки самі ті, що з гайдамаків.

А як забрав Бог і старого ігумена, гайдамаки, чи то пак, тепер черці, обібрали на архимандрита свого першого ватажка Білошапку.

Сей ігумен Білошапка був якийсь вроджений протестант реформатор і то не з книжок, а просто з повітря. Першою річю зазначив, що »не самим хлібом буде жити ся людина« і сказав їсти мясо, а також скасував великий піст, середу і п'ятницю. Нераз він виходив на Лохвицький шлях і приглядав ся усїм подорожнім, що йшли та їхали по нему і, вертаючи назад до монастирських мурів, хитав докірливо головою, згадуючи порожню касу монастиря. Так минула зима. І чим ближше наближалось літо, тим більша задума обгортала голову о. ігумена...

Нарешті розвили ся ліси, затьохкали соловейки, весна розгорнулася на Україні як пишна краса...

Потягло вовків до ліса, — чи то пак, почали страшенно нудитись черці, визираючи ізза мурів монастиря на вільний світ.

Правда, на великодні свята було досить прочан з поблизка і з далека. Було навіть багато красних панянок, козачок та й посполитих, але що з того, що вони щиро молились?... Коли ігумен причащав на заутрені молоденьку, як ягідку, чорноброву доньку Лубенського полковника і як вона розтулила червоні як калина устоники свої, щоб ликнути св. Причастіє, во ігуменови аж в п'яті замлоло. На цілій У-

країні була радість, а тим черцям... Ет, що й казати!

По »проводах« скликав о. Білошпка всіх своїх черців і сказав їм слідууючу проповідь:

— Люба братіє! Ми черці так як найбільша офіра за гріхи цілого людства. Злочин світа вирівнюєть ся чином самопосвяти нашої. Та ворог людський не спить, а працює день і ніч, щоб переважити на свій бік терези справедливости і тим довести до заглади увесь світ. А нашим обовязком є перешкодити сатані в його роботі і захищати людство від завчасного страшного суду. І оттепер гляньте поза мури нашого святого обиталища, гляньте як ломлять недовірки закон божий. Комуж заступити ся за Бога нашого, як не нам воякам його. Найголовнійшу заповідь дав нам Бог: »Коли де йдеш, то не бери з собою ні двох сорочок, ні двох пальців, ані срібла, ні золота при поясі своєму«. А подивіть ся хоч що на Лохвицькому шляху дієть ся? Грішники не то що сорочки вбирають, але й жупани, кожухи, пуби, й питани, й чоботи, а часом є такі антихристи, що без жадного патика подорожують. Братіє! Ми-ж офіра за людство.. « Кінчилась та проповідь тим, що черці ухвалили навчити Лохвиччан та Лубенщан триматись і жити після слів св. Євангелії.

Коли на другий день Лубенський полковник Леонтович вийшов був на базар сказати чорнобріві перекущі Горпині заєсти йому до хати карасиків, бо була середа, а він був зловець, то побачив серед базару цілу гурму босих, простоволосих мужиків та бабів у самих тільки сорочках, що були підперезані перевеслами з ціпками в руках і гірко плакали та нарікали. Полковник забув про карасики, а питав їх що сталось.

— Черці нас навчали після припису христового жити!.. плакали ті.

Нарешті полковник розібрав справу. То були люди з того боку Удаю. Як ішли вони до Лубень, їх вранці спшили чер-

ці і відчитавши з тої книги, що в телятину обшита, що християнам вільно ходити тільки в одній сорочці та з палицею. Відобрали в них усе: гроші, худобу, вози, чоботи, молодцям та дівчатам теж сказали йти до монастиря у якісь мирносиці...

— Розбій на гладкій дорозі, пане полковнику! кричали люди.

— Стривайте, стривайте перебив їх полковник. Се релігій на справа, треба йти за порадою до о. протопопа...

— А ти, Омельку, що тут робиш, спитав полковник свого фірмана, побачивши його теж в самій сорочці серед огрбованих: Чи відвіз ти панночку до Лохвиці?

— Еге, так вам і відвіз! обізвав ся Омелько: У мирносицях, враз з нашими кінями...

І щож ви думаєте, чи дали безбожники навчити себе черцям жити після Євангелії? Навіть лубенський протопоп, і той виступив проти реформи о. ігумена Білошапки: Аж роздирав свою хавку по самі вуха, вигукуючи на черців такі слова, що небезпечно їх навіть тут вимовити.

— Коліть їх як жаб, не бійтесь жадного гріху! ренетував протопоп до козаків Лубенської сотні, кроплючи їх свяченою водою та виряджаючи на монастир.

— Отче Ігумене! Лубенці на нас ідуть! Рано в ранці грюкав в дворі ігумена брат дзвонар, що бачив з дзвонниці блискучі списи та червоні корогви лубенської сотні.

Отець ігумен саме настановляв у святій вірі та мирноспних обовязках доньку полковника.

— До збруї! крикнув ігумен, вибігши на монастирське подвірє.

Але братія запротестувала:

— Як нам зброїться, миж черці, відповіли ті.

— Кажу зброїться, то зброїться! заgrimав ігумен. Мусли слухатись. Гайдамацька збруя стала тут в пригоді.

Лубенці переходили вже потік. Черці стали проти них на горі.

— Піддавайтесь злодуги! кричав на них полковник.

— Верніть наших дівчат та молодиць! гукали Лубенці.

— Отче ігумене! Нам же не вільно людської крові проливати, муркотіли черці.

— Якої людської? зашпав їх о. ігумен.

— А оттих.

— Господи! звів руки о. ігумен до неба: Ти передав нам право через апостолів своїх, що те, що ми заплішимо на землі, те не годні будуть розплішити і на небі. Як даєш Ти мені силу перетворювати хліб і вино в тіло і кров Твою, то тоюж силою перетворюю тепер тих дітей пекольних у худобу безрогу... Женіть, братія, свиней годаринських!... гукнув ігумен, благословляючи черців.

Черці вдарили з гори на лубенську сотню, згребли її собі під ноги, а решту витопили у потоці.

Сам полковник вратував ся тільки тим, що не вважаючи на свою груботу виліз на лишу і переховав ся там до ночі, а потім манівцями вернув до дому.

Голосно плакали лубенські вдовиці.. А черці з парадом поховали усіх побитих; ігумен відпустив навіть мерцям гріхи і здіймив з них своє закляте... Мовляв: добро творить ненавидячим вас.

І було вже люди почали при звичаюватись до євангельського життя і ходили поуз монастир у самих сорочках, босі, та простоволсі, а хто хотів їхати фірою, та ще з яким крамом, то ті заходили перше по благословенство до о. ігумена.

Тай щож з того? Чи між нашими людьми втримаєть ся що доброго? Лубенський, лохвицький та миргородський полковники зібрали пять тисяч війська з гарматою і облягли вдруге монастир.

І тепер полишились по тій дорозі самі ями та старезний

СЛИВНИК...

Тож нема чого протестантам гавкати на нашу православну віру, а не такна віру, як на наших батюшок, бо вони радіб триматись євангелія, так як того хотїв ігумен Білошапка, та не такі завзяті як той був. Тож тримають ся письма де сказано:

»Не пхай розумної голови межи дурні!«

СВЪЯТ-ВЕЧЕР.

Той зрадник українського народу, Микола Гоголь, у своїм україножерстві зайшов так далеко, що в оповіданю »Ночь перед Рождеством« оббріхав і зпублічив усе наше жіноцтво, представляючи його в образі відьми Салохи, котра, ніби, на свѣят-вечір напустила до себе цілу низку джиґунів. Щоб свѣит більше не думав так низько про наших кобіт, я розпо-вім тут про одну молодицю, Ганну, до котрої прищадком за-гостив був на кутю один чернець, і як він уживав усїєї сво-єї халдейської науки звернути ту кобіту з праматеринсько-го звичаю, а як та твердо свого дотримала, і як той нечести-вий чернець тоїж ночі був покараний небесами.

Діялось се, як і водить ся, у Лубнях на Полтавщині, то-го року як під Різдво був ліг на Лубенщині сніг по самі па-хи.

Брат Сергій, листонош з монастиря св. Ахванасія, за-триманий у місті метелицею, не поніс був почти до монасти-ря, а волочив ся з хати в хату по знайомих і на респті зайшов до господи пані Доценкової, до котрої він завжди заходив,

коли бував у місті. Бо пані була удова і любила послухати поучаючої бесіди молодого черця і ніколи не відпускала його від себе, не давши доброї перекуски і ще дечого в торбу на дорогу.

Коли брат Сергій зайшов до кухні пані Доценкової (бо черці завжди ходять з задніх дверей) та ревнув як лев у печері. Данііловій: »Мир дому сему«, то довідав ся від кухарки, що пані нема дома, що вони враз з усіма дітьми поїхали на сьвята до сестри на село.

Брат Сергій давно вже приглядав ся до тої кухарки, але пані не давала ніколи добре придивитись йому до неї; і тільки раз перед тим він мав нагоду з нею перекинутись парою слів, А се власне, як одного разу брат Сергій забирав ся до монастиря і переходячи через кухню, був сказав до Ганни: »Але то сьогодні були смачні періжки«, а та йому відповіла: »Але той, що їх пік — ще смачійший«. Та на тим і скінчилось, хоч нераз, вертаючи ночами до монастиря, братови Сергієви увижалась висока, новногруда, русява Ганна з червоними як калина устами та синіми як волошки очима.

Почувши тепер від неї, що пані нема дома, брат Сергій уже був почав умуцовувати на своїх плечах ремінь від шкіряної торби, в котрій ніс почту, але його очі зауважали, що Ганна на столі і лаві розстановила бляхи з пирогами, рибою та маковиками, горщики з узваром та кутею — мов готувалась відбувати сьвят-вечір як звичай і віра кажуть.

— А то нащо ви так усього наварюєте та напікаєте? — спитав її брат Сергій.

— А на сьвят-вечір... Та тільки не знаю як самій повечеряти, — зітхнула вона: — Чоловік десь в наймах, пани поїхали, аж сумно...

— Але ви усього, що треба, понаварювали.

— Та тільки горілки бракне, а то все є.

В голові брата Сергія блиснула гадка:

— А що як би я дістав горілки, чи приймете мене до вечері?

— А чому-ж би ні? — відповіла Ганна, думаючи, що то тільки жарти.

— То стривайте, не вечеряйте до семої, я зараз усього розсгараю! — і брат Сергій здимів.

Була ще яка четверта година по полудни, але небо стелили хмари і хутко робилось поночі. Брат Сергій брів по поле снігами, прямуючи до монастиря. Він роздобув би горілки і в місті, та не мав і копійки за душею, то мусів скочити до монастиря в надії там чогось роздобути. А до монастиря було »скакати« яких три верстви (три кільметри)... Та то лиха година з сим снігом. Кажуть, п'яному море по коліна, але залюбленому братови Сергієви той великий сніг був покісточки! Як той сніговий плуг до прокидання снігу з залізничці, так розгортав він своїми колінами та грудьми ту снігову завалу. Часами вже йому здавалось, що він не дійде до монастиря, що десь впаде і сконає в тім снігу, але в ту хвилину перед його очима зявлялась постать повногрудої Ганни, і він з подвоєною снагою кидав ся наперед. І нарешті добив ся до монастирської брами.

Запорошений снігом зайшов брат Сергій до вітця ігумена, щоб доручити йому почту. В резиденції о. надстоятеля світилось, стіл був приготований до сьвятої вечері, в ігумена були гості з міста, але в хатах ще нікого не було. Саме почалась вечірня, Виймаючи з торби почту, завважив брат Сергій на столі пів кони фляшок з вином. Його очі відвернулись до дверей, а руки тим часом схопили зі столу чотирі фляшки і пхнули до торби від листів. Ніким не зауважений, знов опинив ся він за мурами монастиря, чимчикуючи до міста. По обох боках дороги гули столітні дуби, чорною хмарою стояв ліс. Але брат Сергій нічого не бояв ся. Прегінь

від «Чесного Хреста» аж до весни на Україні за жадні гроші не дістанете нечистої сили усї ті вовкулаки, лісовики, воляники, русалки, усе спить положившись як риба цілу зиму десь на сподї замерзлих болот. Хїба тільки чорти з пекла прилітають прохолоджуватись, але ті тримають ся людських хатів, а по лісах тільки вітер свистить.

Була вже піч. По всіх хатах Лубенці сидїли за столами і відбували праддівський звичай.

Ганна в самїй сорочці довгїй по пяти, як посять ся на Полтавщинї, сидїла на печі і розчісувала свої довгі русяві коси. Чиста русадка! Брат Сергій вздрів її крізь вікно і почав стукати, щоб відчинила. Дуже здивувала ся Ганна, побачивши, що брат Сергій не жартував. Той виставив на стіл усї чотири фляшки і кинув торбу в кут.

— Щож, готова вечерея?

— Готова.. Ідїть до покоїв, — запросила черця Ганна трохи нїяково, трохи з острахом.

Завела його в спальню панї Доценкової. Там був стіл, на котрїм стояли зложені одна на одна кількадесять тарель; коло столу велике деревляне ліжко, старе як сьвіт, на котрїм вилунилось не одно покоління Доценків; та ще було там кілька крісел.

— Отту почекайте, зак я зберусь, і Ганна лишила брата Сергїя на самотї. Той нервово перейшов ся кілька разів по кімнатї, підкрутив гнота в невеличкій шклянній лямпі, поставив її на тарелї, щоб виднїйше було... Ходив, сїдав, знов ходив. Минуло пів години, година, півтора, — Ганни не було. Брат Сергій положив ся на ліжко і його почала трусити з черевтоми чи з якої иншої бїди, нервова пропасниця. Аж зубами дзвонив... Нарештї вбрана, зачесана і вмита Ганна принесла і поставила на стіл кутю, узвар, рибу, фляшки з вином. попросила черця сїдати і пішла собі.

— А виж куди? — спитав чернець.

— Вечеряти...

— А чому зі мною не сідаєте? — присунув крісло і посадив її поруч себе. Вляв до шклянки, вишневого, червоного вина її і собі також. Випили. У Ганни уста були трохи відчинені і на білих як сніг зубах червоніли як кров краплини вина. Брат Сергій притиснув її до себе і віняв ся своїми устами в її губи.

— Я тебе давно кохаю, — шепотіла та, вмлїваючи в його обіймах. — Тільки я боялась тобі про се сказати. А я так гнівалась як ти часом довго сидів у пані з вечера.

Гуцули співають:

Ой, якеж то сніданячко,
Тількиб його їсти...

Так і було з тою кутею; так те все і полишалось на столі майже не порухане, хіба що дві фляшки вина висохли.

Ганна постелила братови Сергійови на паненім ліжку.

— Що за різдво? То дурні бабські забобони... мимрив цяний чернець.

Ганні мороз перейшов шпигом: Се певно нечистий в образі черця прийшов її підкусити проти різдва. Вона хотіла втікати.

— Куди ти? — схопив її брат Сергій.

Та нічого не відповідала тільки в неокроянім переляці дерла ся з його рук. І не знати, чим би то все скінчилось, колиб на щастє Ганни хтось не заgrimав у вікно. То стара пані Свиридиha прийшла ночувати, бо її прохала пані Доценкова доглядати хати.

— Ой, мій чоловік! скрикнула Ганна.

Сего було досить Сергійови. Як опарений скочив він із ліжка. Зачепив руками тарелі на столі і лампу. То все, гримлючи, злетіло на підлогу і розбилось на черепа. Похапцем згріб брат Сергій усі свої лахи і пригадуючи, що в сїнях є драбина на горище, побіг тудя і за кілька хвилин уже був

на стриху. Тепер він нагадав собі якого він стану і як було б не гарно, як би його хто тепер побачив... Але під бляшаним дахом притисненням з гори морозом було не до міркованя. Мусів вбиратись.

Місяць сьвіттив у голубник коло коміна. Брат Сергій підійшов до него... і почув як Ганна розчинила кухонні двері і кричала до пані Свидорихи: »Ті-каймо, нечистий в хаті!« і десь обидві побігли і кликали вартових.

Нерви закололи у пятах брата Сергія! Він спробував був видігти через голубник, але голубник був за вузкий. То скинув з себе кожушину і рясу і в самій сорочці заледво пропхав ся на дах. Була місячна ніч, видно було усі дахи і вулиці навкруги. Сів на комині і поквапно збірив ся.

— Он він, на димарю! — вказувала вартовим Ганна, тремтючи від холоду в самій спідничині і боса.

Вартові боялись підступити близько, але поліцай витяг револьвер і стрілів. Куля трафила у дах протилежного дому. Але брат Сергій уже був вбраний. Скочив з розгоном в купу снігу, що була наметена під хатою з того боку від садка, пірнув у сніг з головою, видрапав ся і побіг через сад, спотикаючи і падаючи. За садом починав ся ліс. Бродючи по пахи в снігу, ходив брат Сергій цілу ніч навкруги міста і вже гадав, що не дочекаєсь першого дня різдвяних свят. Так покарав його Бог за пориваня, поломленя сьвятости сьвят-вечера. Але Ганна, як щира Українка, дотримала свого, і більше хай ніхто не вірить тому брихунови Миколі Гоголеви, що мов би щось може подібного наше жіноцтво зробити у таку сьвяту ніч як на сьвят-вечір. Ганьба йому, ренигатови і пльоткарєви. Такого ніколи не було на Україні, як Україна Україною. Жадна Салоха, хоч би й відьма, коли вона Українка, не зробить нічого подібного... Правда, була в Лубнах одна Параскавєя, але не Українка а кацапка. Та кацапки иншої віри.

На другий день в ранці пані Свиридіха здибала коло свого плітка пару брудних шкарпеток, а Ганна в кухні торбу брата листоноша. І обидві подумали, що чорт шкарпеток і торби не носить.

Але той поліцай напившись з нагоди съвят, присягався, що його куля трафіла чортові в самий ріжок і він полетів до пекла як підстрілений яструб.

МІСІОНАР.

Дуже ті млять ся, що думають відвернути нарід від попів оповіданнями про нечесне поводжене духовних пастирів. Всім тим писакам варто вже раз на завжди облишити свої даремні заходи публічення пошівства, бо їх писанина все 'дно, що ношене води решетом, бо нарід потребує спасеня і буде триматись навіть чорта, колиб тільки бути спасеному. Та щоб поперти наше тверджене доказом, розкажемо тут про одного православного мсіонаря, котрий будучи душпастирем на одній москофільській кольонії в Альберті, провадив п'яцьке та розпустне житє, але не тільки не зрадив проти себе своїх парафіян, а вони й сами почали робити те саме, що й їхній духовний вожд, і коли він умер на запалене горівки, то архиерей не годен був їм догодити, бо жадного такого другого не мав вже.

Коли б. Паладій зістарів ся і не годен був постигати за молодими офіцирами того торпедовця, на котрім він служив за сповідника, коли вже його ноги відмовились відгинати »кан-кан« з Французками у парижських спелюнках, коли

японські гейші в Нагазаках поштуркували його, сміючись з його старості, то б. Паладій був примушений вступитись з служби в маринарці і подав проханє до своїхзверхників,щоби сї відпустили його на спочивок до його монастиря. У проханю він пояснював, що вже за старий гойдатись на хвилях...

Вернувь б. Паладій до свого Лубенського монастиря в осени, коли вже листє поопадало з дерев і червонем злотом встеляло ґрунт монатсирського парку. На голих гільках висіли ще денєде забуті волоські горіхи та яблука. Гайвороне літало чорними ключами, обсїдало дзвіницю і сумно крякало. А там і дощі почали перепадати. Непогода позаганяла черцїв до келїй і вони збували нудьгу осени гроє в «бите горіхів».

— Отсе приїхав вже я до вас вмрати, сказав б. Паладій витаючій його братїї. І ся думка, що вже його жите кінчить ся, невідступно посїла ним. Він виходив цеза мури і, дивлючись на завмираючу натуру, з жахом прошибав ся думкою, що ось і він має зівянути і зогнити як той лист під дощем. Аби відігнати сумні думки б. Паладій пив, а впиваючись сатанїв, уявляв собі, що він на торпедовці, кричав і комендував черцям пускати міну. Тяг аналой, клав його під столом і провадив бії з невидимим ворогом. Потім зривав ся до танцю, гадаючи, що він у якімсь портовім вергепі. А відтак сидїв і трусив ся як миша, з заплющеними очима.

— Дивїть ся, як його грїхи трусять, сміялись черцї.

Перебув б. Паладій так в монастирі до Рїздва, а по Рїздва не годен вже був витримати: він, що звик до вічної мандрівки, не міг сидїти на однім місци, йому було нудно, тїсно, його поривало відразу на всі чотири кінці свїга. На щастє б. Паладія прийшов з Синоду до монастиря лист, з запитом, чи нема там між черцями такого, що хотїв би поїхати на місійну роботу до Канади. Брат Паладій зголосив ся і поїхав прилучитись до православної місії в країні яворового листя.

Ви певно здивуєтесь, що православна церква має в Канаді (чи деб там не було) свою »місію«. Се правда сміх! Наша нашів поганська православна Русь потребує сама місіонарів до навернення її до дійсного християнства, а то, на тобі, місіонарів в культурний світ висилають! Чи не на те, щоб його запаскудити? Незабаром дочекаємось, що Матагонці та Кайск - Киргізи позакладають теж у Нью Йорку та Винніпегу свої місії!... Та не дивуймось, в природі є зубоченя, одним з таких зубочень є і »православна місія«.

Дістав б. Паладій парафію десь на північ від стації Лемонт, межі українськими фармерами з Галіччини замотеличеними »руським календарем« та »йорчиками«. Фармері були багаті і мали про свого духовного вітця порядну резиденцію попри церкву. Фармерки дбали, щоб б. Паладієви нічого не бракло. А він нічого не потребував, тільки аби було що випити. Роздобув собі коника та санки і їздив в потребі до Лемонту, де незабаром дістав від всіх п'яків прозвище »The old Devil«, хоч по англійськи не знав ані слова і не хотів знати, лаяв Англію і радив фармерам спродувати ся та переселятись на Сибір, де обіцював по 15 десятин кождому. Поводив ся б. Паладій з своїми парафіянами гостро, кождому найбагатшому казав »ти« і починав лаятись за найменшої дурнички.

Та темні фармері, бувші панські формалі, терпіли бою чись навіть чого злого подумати проти свого духовного наставника. А дивлючись як той це, і собі пакували в санні мішки з збіжем і гонили до Лемонту, не боючись нарікань своїх жінок. Коли-ж б. Паладій хотів свобіднійше забавитись, то їхав до Едмонтону, де тоді все йшло в рух: дім о. ігумена, автомобілі і не знати ще що!....

Та зима, котрої брат Паладій прибув до Алберти, була люта. Морози почались від Різдва і не розсідались. На запу-

щене б. Паладій був в Едмонтоні. Забавлялись в отця ігумена. Всі пішли вже спати, але б. Паладій впившись до «зеленого змія» сидів за столом, щось по тихенько скавулів і коли час від часу розбирав, що проти него стоїть фляшка, наливав собі тремтячою рукою і знов завмирав. Так аж до рана. Вранці мав вертайсь з вісьмогодинним потягом. Вже доходила 8-ма, а б. Паладій ще не існував.

— Брате Паладію, таж потяг утратив! крикнув до него о. ігумен.

Паладій схопився і зачепивши на одно плече кожух, побіг Кіністіно вулицею. Якраз тягаровий потяг переходив потихеньку вулицю. Гурма українських робітників стояла коло треки, ждучи коли потяг перейде.

— Хлопці! киньте мене до вагону! крикнув до них б. Паладій.

Ті добрі душі схопили старого і вкинули в розчинені двері першого воза.

— Ця бачили, піп »трен« »бітує«! сміявсь Гарий Капуста.

В полудне б. Паладій був вже в Лемонті. Змерз. Пішов грітись до »барн«. »Гривсь« до якої третої, потім як вже не годен був намацати на »барі« шклянки, виточився на двір і поплентався до заїзду, де стояла його кобильчина. Стаєнні посадили місіонаря на санки, кинули йому на карк поводи і пустили коняку домів.

— Але то її оводи пообседали!... привиділись йому з п'яних очий серед зими оводи на кобильчині; б. Паладій поліз їх обігнати. Схопив кобильчину за хвіст. Та метнула ногами і пігнала, піп випав з саний і довго волікся по дорозі зачеплений за бороду важками. Нарешті відірвався, скотився в рів і так там лежав обличчям у сніг.

Його парафіяне більше-менше п'яні їхали з Лемонту один за другим, бачили свого пастора і казали: »Ото твердий Москаль, і серед зими потрафить на дворі спати, ану,

ци замерзне чи ні?« Нарешті котрийсь тверезіщий забрав б. Паладія і привіз до резиденції.

На другий день б. Паладій був хорий. Лежав в ліжку цілий день і стогнав під кожухом. В хаті ніхто не запалив а він не годен був підвестись. Так аж до вечора. У вечері одна молодиця фармерка переходила поуз резиденції. Вона знала, про неміч »батюшки«; побачила, що у вікнах не світить ся, а з компна не йде дим і подумала: »Ото доступлюсь царства божого, як обійду єгомосця«. Зайшла до хати:

— Славайсу... ніхто не відізвався, тільки на ліжку хтось стогне.

Молодиця намацала зимну піч:

— Єгомосцюю! де у вас сїрники лежать? Можеб я вам пропала.

— То хто? захрипів голос з ліжка.

— Та се я, Іванова жінка.

— Сїрники у мене під подушкою, іди сюди.

Не встигла молодиця зачати долонї під подушку, як почувла, що її обхопили за шию зимні сухірляві руки..

— Єгомосцю!... Гвавт, — ратуйте!...

На щастє побожної молодиці переходили поуз резиденцію два фармері.

Ну, і щож ви собі думаєте, чи нагнали від себе фармері того попа? Де там! Кількох нагнали власних жінок і почали сидіти з другими »на віру«, от що.. А б. Паладій ширив свою місійну роботу аж до великодних свят, аж тоді йому запалилась в середині горівка і сконав неборак, а москофіли фармері гірко плакали на його похороні. Та не в Лубнях під тихими липами довелось спочати б. Паладієви, а під канадійськими трипетами, і не закує йому в головах зазуля, але кают завпе в зимку.

Отже бачити з житєписа б. Паладія, що піп наймерзнійшим своїм поводженем не зрадить народу. Тож липіть цсу

ваги по дурному папір, та виписувати на духовенство ка'
зна що, бо все 'дно люди не послухають.

7

